

Bidrag till funktionshinderrörelsen 2014

En översikt över landstingens
bidragsgivning

HSO Skåne rapport 2014:2

Detta är en rapport över Sveriges landstings och regioners bidragsgivning till funktionshinderrörelsen på regional nivå.

Uppgifterna har hämtats in från handläggare på respektive landsting och region.

Syftet med rapporten är att visa dels våra läns-HSO eller motsvarande och respektive landsting och region hur bidragsgivningen ser ut.

Genom denna rapport kan man också se de skillnader som finns i bidragsgivningen både totalt och vad man ger till läns-HSO eller motsvarande samarbetsorganisation.

Den första bidragsrapporten kom i mitten av åttiotalet och har sedan följts upp ett antal gånger. Den senaste rapporten som HSO Skåne gjorde kom ut 2010.

Årets rapport visar, liksom tidigare rapporter, att det är stor skillnad mellan vad de olika regionerna och landstingen ger till funktionshinderrörelsen.

Ett politiskt mål i Region Skåne har varit att funktionshinderrörelsens bidrag i Skåne skall ligga på ett medelvärde av vad landstingen i Sverige ger till sina respektive organisationer. Med dagens medelvärde på 13.63 saknas det 3.51 per capita för att komma upp till detta mål. Det innebär att Region Skåne skulle behöva öka sitt bidrag till funktionshinderrörelsen med cirka 4.5 miljon kronor.

En utmaning för funktionshinderrörelsen är att visa regioner och landsting vad de får för de bidrag som de ger till rörelsen.

Ökade bidrag till funktionshinderrörelsen är starkt kopplat till vad regioner och landsting uppfattar att de får tillbaka för den bidragsgivning som de har.

Ökade bidrag skulle med rätt incitament och återkoppling kunna utveckla verksamheterna betydligt. Detta kan gynna både region och landsting samt funktionshinderrörelsen.

Skåne april 2014

Thomas P Larsson

Regioner och landstingsbidrag till funktionshinderrörelsen

Detta är en rapport som visar vad Sveriges landsting och regioner ger i bidrag till funktionshinderrörelsen.

Bakgrund

Ett syfte med vår rapport är att visa landstingen och regionerna i Sverige en översikt på vad respektive landsting och region ger i bidrag till funktionshinderrörelsen. Ett annat syfte är att visa funktionshinderrörelsen en översikt och påvisa de skillnader som finns i bidragsgivningen.

Funktionshinderrörelsen kommer ofta med en önskan eller krav på respektive landsting att de skall öka bidragen till organisationerna. Med denna rapport som underlag kan de få en bild av hur det ser ut i övriga landet och använda den som ett argument för ökning av bidragen.

Vi vill också med den här rapporten visa och argumentera för att det behövs en dialog mellan funktionshinderorganisationerna och respektive landsting och region om varför det är viktigt med bidragen och varför de behövs. Det är också viktigt att beakta i dialogen och argumenten att rätt använda bidrag ger nytta för de invånare i respektive landstingsområde som har funktionsnedsättningar.

Rapporten

Vår kartläggning av bidragsgivningen startade med ett brev till samtliga landsting och regioner. I brevet önskade vi få uppgifter på hur bidragsgivningen såg ut när det gällde det totala bidraget till funktionshinderorganisationer och hur mycket som gick till samarbetsorganisationer, typ HSO eller liknande.

I bidragen räknade vi upp följande exempel: bidrag riktade direkt till organisationerna, projektbidrag och eventuellt andra direkta bidrag.

I underlaget ville vi inte ta med bidrag som riktar sig direkt till enskilda funktionshindrade. Vi valde också här i rapporten att inte ta med bidrag till ungdomsorganisationer inom funktionshinderrörelsen. Orsaken till detta är att vi inte har tagit med detta i tidigare rapporter.

Vi har också valt att ta med de bidrag som går till så kallade traditionella funktions- eller f.d. handikapporganisationer. Även här med tanke på att det då blir mer jämförbart mot tidigare rapporter.

Tyvärr saknar vi uppgift från Västernorrland samt från fyra läns-HSO. Trots detta anser vi att rapporten ger en bra översikt i jämförelse mellan övriga landsting och samarbetsorganisationer.

Rapporten visar de bidrag som är riktade till traditionella funktionshinderorganisationer. Det är framförallt verksamhetsbidrag, projektbidrag och hyresbidrag.

Stora skillnader

Bidragen till funktionshinderrörelsen visar på stora skillnader mellan landstingen. Skillnaden mellan det landsting som ger mest respektive minst är på 22,75 per capita. Dessa skillnader borde märkas i organisationernas verksamhet. Detta är inte något som vi kan se med denna rapport, men möjligheten till att utveckla en bra verksamhet är ofta också beroende på resurser.

Tittar man på bidragen till samarbetsorganisationer ligger Uppsala och Värmland högst med 3.97 respektive 3.62 per capita. I botten hamnar Halland och Örebro med under kronan per capita.

Riksgenomsnittet för bidrag till funktionshinderrörelsen totalt är 13.63 och till samarbetsorganisationer 1.79 per capita.

Landsting/Region	Bidrag	Invånare	Bidrag/capita	Bidragsår
Stockholm	60 781 500	2 163 042	28,10	2013
Värmland	5 115 000	273 815	18,68	2013
Norrbottn	3 629 600	249 436	14,55	2014
Jönköping	4 483 000	341 235	13,14	2014
Blekinge	1 904 000	152 757	12,46	2014
Västerbotten	3 232 000	261 112	12,38	2014
Örebro	3 392 000	285 395	11,89	2014
Gävleborg	3 300 000	277 970	11,87	2014
Dalarna	3 254 518	277 349	11,73	2013
Gotland	621 597	57 161	10,87	2013
Västmanland	2 730 000	259 054	10,54	
Halland	3 128 000	306 840	10,19	2013
Region Skåne	12 887 400	1 274 069	10,12	2014
Kalmar	2 278 000	233 874	9,74	2013
Jämtland	1 038 008	126 461	8,21	2013
Uppsala	2 669 996	345 481	7,73	2014
Östergötland	3 172 000	437 848	7,24	2014
Västra Götaland	10 800 000	1 615 084	6,69	2013
Kronoberg	1 248 535	187 156	6,67	2014
Sörmland	1 755 000	277 569	6,32	2014
Västernorrland		242 156	0,00	
Summa	131 420 154	9 644 864	13,63	

Denna tabell visar vad funktionshinderrörelsen totalt får i respektive län. Det skiljer nästan 22 kronor i bidrag per invånare mellan de som ger mest respektive minst i bidrag.

Bidragens utveckling

När vi jämför de olika bidragsrapporterna som vi har gjort, kan vi se att det är flera landsting eller regioner som regelbundet har höjt bidragen till organisationerna.

Det är fortfarande Stockholms läns landsting som ger markant mest bidrag till funktionshinderrörelsen, jämfört med de andra landstingen.

Vi kan också se att det, likt föregående rapporter, är de landsting som har gett mest som fortfarande gör så. Men medan Stockholm har höjt sitt totala bidrag med cirka 13 miljoner sedan 2010 har Region Skåne legat i stort sett kvar på samma bidrag. Västra Götaland har däremot sänkt sitt totala bidrag med cirka en halv miljon.

Totalt har landstingen och regionerna höjt bidragen till funktionshinderrörelsen med cirka tio miljoner sedan vår förra rapport från 2010. Till samarbetsorganisationer har de däremot sänkt bidragen med totalt cirka 1.2 miljoner.

Passivt eller aktivt bidrag

Vår bedömning när vi tittar på resultaten på vår faktainsamling, är att många landsting tycks ge bidrag till funktionshinderrörelsen utan några egentliga motkrav. Bidragsstorleken kan inte tolkas rakt av genom att mena att lågt bidrag är det samma som inget krav. När vi läser några av de stora landstingens bidragsregler, kan vi se vissa likheter.

Stockholm har till exempel ett speciellt avtal mellan HSO, DHR och SRF och landstingsstyrelsen där organisationerna får ett särskilt bidrag för att utveckla samverkan. Representanterna från funktionshinderorganisationerna får arvode för att delta i regelbundna möten med landstingsstyrelsen, liknande de arvoden som politikerna får.

Detta kan vara ett exempel på att man har diskuterat sig fram till ett konstruktivt samarbete mellan organisationerna och landstinget. Detta innebär också en ökad möjlighet att lyfta bidragsnivån, då landstinget tydligare ser vad de får för de bidrag som de ger.

Vi kan se liknande exempel i flera landsting, men Stockholm tycks vara det landsting som är tydligast med en sådan bidragsgivning.

De flesta landsting och regioner verkar styra sina bidrag efter någon form av indelning. Bidragen bygger på olika delar, likt dem som vi såg i vår förra rapport från 2010.

Bidragen är oftast indelade efter följande:

- Grundbidrag
- Medlemsbidrag
- Verksamhetsbidrag
- Projektbidrag

A. Grundbidraget är ett bidrag som alla organisationer har, som är tänkt att täcka vissa grundkostnader som finns, oavsett storlek på organisationen. Sådana kostnader är t.ex. förvaltning som mötes- och driftskostnader etc.

B. Medlemsbidraget är tänkt att svara för den kostnad som man har per medlem t.ex. för porto, information m.m.

C-D. Det är denna del som är den dynamiska delen av bidragsgivningen och där tyngdpunkten ligger. Det är ett verksamhetsbidrag som ges för och premierar tidigare nämnda verksamhetsområden och ett projektbidrag för att utveckla nya verksamheter, som har en funktionshinder, social, rehabiliterande, eller informativ och utbildande inriktning.

De första två delarna i bidraget, grund- och medlemsbidrag är ofta ganska lika när det gäller storlek och regelmässighet. De två andra delarna är de bidrag som kan variera mest inom organisationerna. Framförallt är det verksamhetsbidraget som utgår från vilken aktivitet och verksamhet som finns i organisationerna, som kan styra ett ökat eller minskat bidrag.

Erfarenheterna från Skåne är att de organisationer som har en bra verksamhet också vill utveckla denna och därigenom få möjlighet att öka sitt bidrag.

Landsting/Region	Bidrag	Invånare	Bidrag/capita	Bidragsår
Uppsala	1 370 000	345 481	3,97	2014
Värmland	992 377	273 815	3,62	2013
Jönköping	1 100 000	341 235	3,22	2014
Kronoberg	592 400	187 156	3,17	2014
Kalmar	671 000	233 874	2,87	2013
Gävleborg	700 000	277 970	2,52	2014
Stockholm	4 778 000	2 163 042	2,21	2013
Östergötland	932 000	437 848	2,13	2014
Dalarna	527 190	277 349	1,90	2013
Region Skåne	2 150 000	1 274 069	1,69	2014
Blekinge	250 000	152 757	1,64	2014
Gotland	92 600	57 161	1,62	2013
Sörmland	424 000	277 569	1,53	2014
Västmanland	390 000	259 054	1,51	
Västra Götaland	2 160 000	1 615 084	1,34	2013
Örebro	125 000	285 395	0,44	2014
Halland	22 250	306 840	0,07	2013
Jämtland		126 461	0,00	2013
Norrbottn		249 436	0,00	2014
Västerbotten		261 112	0,00	2014
Västernorrland		242 156	0,00	
Summa	17 276 817	9 644 864	1,79	

Denna tabell visar vad samarbetsorganisationer som HSO eller liknande får i bidrag. Här är skillnaderna mindre än vad landstingen totalt ger i bidrag.

I Skåne finns det även en rådgivande grupp till regionens bidragshandläggare, som består av representanter från HSO, DHR och SRF. Varje år träffas denna referensgrupp för att ge sina synpunkter på fördelningen av verksamhetsbidraget.

För att stimulera organisationerna till att bli bättre i sin verksamhetsutveckling, anordnas regelbundna utbildningar.

Bidragen till samarbetsorganisationer

Sedan förra rapporten 2010 har bidragen till samarbetsorganisationerna sjunkit något. I förhållande till det totala bidraget till funktionshinderrörelsen ser man att det inte är lika stor ökning till samarbetsorganisationer.

Liksom det totala bidraget är det Stockholms läns landsting som har gett mest i kronor räknat till sin samarbetsorganisation. Per capita ligger i stort sett samma län i topp som vid förra mätningen.

Vi har i tidigare rapporter hävdad att ett ökat stöd till funktionshinderrörelsen är en god investering för landstingen. I hälso- och sjukvårdslagen och på flera andra ställen beskriver man betydelsen av att samverka med de organisationer som är berörda av landstingens verksamhet. Här kommer absolut funktionshinderrörelsen in.

För att kunna samverka på ett bra sätt, behövs det pengar. En svag organisation har inte möjlighet att kunna bygga upp ett effektivt kansli och ideellt arbetande personer som kan samverka på ett bra sätt.

Det kostar pengar att utveckla den demokratiska processen i form av organisation med interna möten, utbildningar osv. Med få eller lite medel är det svårt att bibehålla en bra kunskapsbas och samverkan byggs på helt eller stora delar frivillig bas.

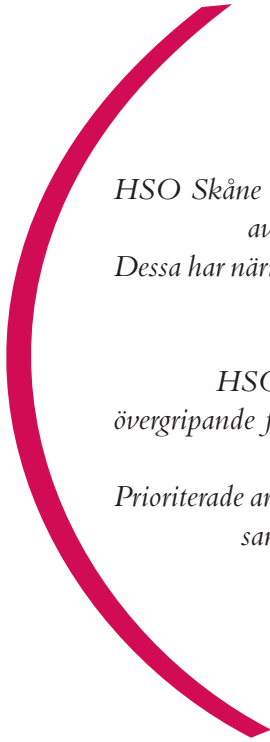
Ibland lyfts det upp att man inte skall ge bidrag direkt till HSO eller liknande samarbetsorganisationer. Istället skall det vara upp till medlemsföreningarna själva om de vill ha ett samarbetsorgan. I det korta perspektivet kan det tyckas vara logiskt, men erfarenheten visar att man ofta inte ser vilka fördelar det innebär att man har ett samarbetsorgan, utan ser hellre till de extra pengar som medlemsorganisationerna kan få. Därigenom biter man sig i svansen då det inte finns en samlad röst och kunskap som kan samverka med landstinget i övergripande viktiga frågor. Det blir betydligt svårare för landstingen att få en partner som kan företräda den samlade funktionshinderrörelsen om man inte satsar pengar på dem.

Utveckla dialogen

I några landsting har man skrivit avtal om samverkan mellan landstinget och HSO. I dessa avtal står det tydligt formulerat vad som förväntas av samverkan. Det är också upp till varje part att se till att innehållet följs och att man utvecklar samarbetet.

Vi från HSO Skåne ser att detta är en viktig och rätt väg att gå. Utan dokument som säger vad bidragen skall användas till, förpliktigar det inte till så mycket. Ett avtal som beskriver varför landstinget ger bidrag och vad man förväntar sig av det är en möjlig väg att också kunna höja bidraget till mer än eventuell indexhöjning eller godtycklig höjning.

Med denna rapport vill vi från HSO Skåne visa hur det ser ut i landet när det gäller bidragen till funktionshinderrörelsen men också använda rapporten som ett underlag till diskussion kring hur vi tillsammans kan utveckla en bra samverkan.

*HSO Skåne är en samarbetsorganisation för huvuddelen
av Skånes handikappföreningar.
Dessa har närmare 40 000 funktionshindrade medlemmar
i länet.*

*HSO Skånes uppgift är att arbeta med
övergripande frågor som är gemensamma för medlemsföre-
ningarna.
Prioriterade arbetsområden är tillgänglighet, arbetsmarknad
samt kvalitén i välfärdstjänsterna*

HSO Skåne
Handikapporganisationernas Samarbetsorgan

Vaktgatan 3, 254 56 Helsingborg
Tfn 042-256 440 E-post: info@skane.hso.se
www.hsoskane.se